Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. d)
Sociologie

Test 5

Profilul umanist din filiera teoretică.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

I. TÉTEL (30 pont)

Írja a vizsgalapra az alábbi esetek helyes válaszának megfelelő betűt! Minden esetben csak egy helyes válasz van.

1. Abból a tényből kiindulva, hogy a család biztosítja tagjai számára az élethez és a fejlődéshez szükséges feltételeket:
a. biológiai funkció
b. érzelmi funkció
c. szocializációs funkció
d. gazdasági funkció

2. Az egyház ősidőktől fogva fontos szerepet játszik az emberek életében, mert:
a. ez az egyetlen létező társadalmi intézmény
b. a minden vallás specifikus rituáléi életünk legfontosabb pillanatait végig kísérik
c. semmilyen hatást nem gyakorolt a családra
d. nem inti jóra az embereket, és nem is irányítja őket a magatartásmódjukban

3. A politikai pártok:
a. formális szervezetek, amelyek a választási folyamatot követően a kormány legitim ellenőrzését hivatott megszerezni
b. informális szervezetek, amelyek a vezetőik személyes céljait képviselik
c. a nonprofittól és a hatalomtól független szervezet
d. olyan intézmény, amelynek célja a társadalmilag elfogadott ismeretek továbbítása

4. Azt a társadalmi csoportot, amely gyakran esik a diszkrimináció áldozatául olyan egyének alkotják, akik:
a. fizikai szempontból egészségesek
b. a kiválósági központok tevékenységeiben vesznek részt
c. az ország többségi etnikai csoportjához tartoznak
d. fizikai vagy mentális fogyatékkal élnek

5. A munkahelyi körülményekkel elégedetlen alkalmazottak által szervezett sztrájk a ... példája:
a. formális ipari konfliktus
b. ipari szabotázs
c. hatalmi konfliktus
d. etnikai konfliktus

6. A bíró és az a személy közti bűnrészességi viszony, aki a számára kedvező döntés ellenében pénzösszeget ajánl fel neki:
a. a szegénység egyik következménye
b. barátsági kapcsolat
c. korrupciós cselekmény
d. olyan magatartás, amely által biztosítja a társadalmi rendet

7. Egy tanuló azzal a céllal vesz részt az iskolai kiránduláson, hogy minél több információt szerezzen a megyéjében található domborzati formákról, akkor ebben az esetben a non-formális típusú nevelésről tárgyalunk, amely magában foglalja:
a. az oktatási intézményben végzett pedagógiai tartalommal bíró tevékenységet

b. a társadalmi szinten spontán módon gyakorolt hatást
c. pedagógiai tartalommal bíró tevékenység, amelyet rugalmas, de szervezett keretek között hajtanak végre
d. a médiával, a baráti társasággal, a helyi közösséggel, a családdal megvalósított tevékenység

8. A modern államok alkotmányaiban szereplő szuverenitás elve kimondja, hogy:
a. a hatalomnak minél több személy és intézmény között kell megoszlania
b. az állam szabadon dönthet a belső és a külső problémáiról
c. az alkotmány az az alaptörvény, amely leszögezi a szervezeti és működési alapelveket
d. a nép a választott képviselőkön keresztül kormányoz

9. Az NGO-k:
a. abból a célból hozták létre, hogy bizonyos esetekben kedvező kötelezettségvállalásokat szerezzenek a kormányzóktól
b. olyan informális szervezetek, amelyek a politikai szféra fő céljait képviselik
c. olyan szervezetek, amelyeket azért hoztak létre, hogy jelölteket toborozzon egy ideológia terjesztése érdekében
d. olyan intézmények, amelyek az elsődleges szocializációt valósítják meg

10. A fiatalkori bűnözés esetén a bűncselekmény megszűnéséhez vezető ok:
a. az érintett felek közötti barátság
b. az ügyésznek felajánlott pénz
c. az állam képviselőivel folytatott nem hatékony kommunikáció
d. az életkor, ugyanis a kiskorúak nem tudnak büntetőjogi választ adni

II. TÉTEL (30 pont)

A. A bal oldali oszlopban a társadalmi problémákra vonatkozó fogalmakat soroltunk fel, a jobb oldali oszlopban pedig ezekre vonatkozó helyes állításokat számoztunk meg. Írja a vizsgalapra a bal oldali betűk és a jobb oldali számok közötti helyes megfeleléseket!

a. korrupció
b. reszocializáció
c. anómia
d. szegénység

1. A görög nyelvből származó fogalom, amelyet *norma/törvény nélküli*ként fordítunk.
2. Olyan szolgáltatásokhoz való hozzáférés korlátozását foglalja magában, mint az oktatás, az egészségügy, a döntéshozatal.
3. Feltételezi a társadalmi értékek és normák újratanulását a büntetéstől való félelem miatt.
4. Az egyén alkalmazkodási folyamatának a megjelenésében nyilvánul meg, a jövőbeli társadalmi változások szempontjából.
5. Egy intézmény normáinak a megsértését jelenti a nemkívánatos anyagok hasznos beszerzése céljából.

12 pont

B. Olvassa el figyelmesen az alábbi szöveget:

A deviáns magatartások a kulturális konfliktusok hátterében is előfordulhatnak, amikor az egyént az ambivalens értékek és normák rendszerének az elsajátítására kényszerítik. Az antiszociális cselekedetek a társadalom normái és értekei elleni tiltakozásnak tekinthető. A bűnöző szubkultúrák elméletével meg lehet magyarázni a marginalizált helyzetből fakadó frusztrációk kiküszöbölésének a vágyát.

Válaszoljon az alábbi kérdésekre az adott szöveg alapján:
1. Fogalmazza meg a szöveg alapgondolatát. **2 pont**
2. Magyarázzon meg, hozzávetőleg fél oldal terjedelemben, két olyan szociológiai fogalom közötti összefüggést, amelyre a fenti szöveg is utal. **10 pont**
3. Fogalmazzon meg egy érvet, amellyel igazolja vagy cáfolja azt a feltevést, amely szerint *a konfliktus a társadalom diszfunkciója, attól függetlenül, hogy az milyen szinten jelentkezhet: politikai, etnikai, ipari stb*. **3 pont**
4. Mutassa be személyes nézőpontját arra a tényre vonatkozólag, hogy *a társadalmi szinten megjelenő méltánytalan hatásokat, amelyek növelik az erőforrásokkal és az erőforrásokkal nem rendelkezők közti egyenlőtlenségeket, a korrupció számlájára lehet írni*. **3 pont**

III. TÉTEL **(30 pont)**

Válaszoljon az összes alábbi kérdésre:

1. Pontosítsa a *nyitott kérdéseket tartalmazó kérdőív* fogalmának a jelentését. **4 pont**
2. Nevesítse a *csoport* két jellemzőjét. **6 pont**
3. Emelje ki az *aktuális társadalmi státus* és a *látens társadalmi státus* fogalmak közötti összefüggést, egy fél oldalnyi, összefüggő szövegben, melyben e fogalmat sajátos szociológiai értelemben használja. **10 pont**
4. Szemléltesse egy konkrét példával azt a módot ahogyan *a külső veszély növekedésének az érzése növelheti a csoport kohézióját.* **4 pont**
5. Indokolja meg, megközelítőleg tíz sorban az állítást, miszerint a *társadalmi kapcsolatokat megalapozó társaságok non formális és formális szabályok és normák szerint végzik.* **6 pont**